

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

* Ένας λαός ό φώνεται άμα
δειξη πώς δέ φοβήται την
άλήθεια — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
τικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 19 ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΗΡΙΩΝ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 314

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ Μαρία - 'Ελένη (από τὰ πεζά μου τὰ τραγούδια).

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Πεζοί δρόμοι—Βιβλία για τὰ παιδιά. (τέλος).

ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ. Οι κοινότητες. (συνέχεια).

Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ. 'Ο πρόλογος από τὰ «Προπύλαια».

Γ. ΑΒΑΖΟΣ. Στόν Κάβο (συνέχεια).

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ. Γράμματα (ή Μεγάλη Αύρα—Σ. Σκίπη).

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. 'Η τελευταία της Σημαίας.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ν. Σαντορινάος, Βασίλ-Δάκης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ

(Από τὰ πεζά μου τὰ τραγούδια)

Μικράκι μου, κοριτσάκι μου, έγγονάκι μου, νιο-γέννητο παιδί της πρώτης κόρης μου, σ' αγαπώ, γιατί τὸ αίμα μου σε πονει, σ' αγαπώ, γιατί έρ-χεσαι τούς γέρονς έμας να συνεχίσης, μα τὸ περισ-σότερο, άγγελούδι μου, σ' αγαπώ, γιατί κλαίς.

Κλαίς, κακμένο μου μωρό, πάντα την ίδια ώρα, καθεμερνά. Κλαίς, όταν ή μάνα σου πάει να σε πλαγιάση, κλαίς όταν πιάνει τὸ σουρούπωμα, όταν δ ούρανόσ, που στο ήλιοθασίλαμα ροδίζει, άρχινά και μαραίνεται, όταν ή νύχτα κοντέθει να μάς πλα-κώση, όταν και στη καρμάκι σου, γύρο γύρο στην κούνια σου, τὸ σκοτάδι ξεπλώνεται.

Κλαίγες, κλαίγες, Μαρία-Έλένη. Τὸ κλάμα σου είναι κλάμα κοσμικό.

Άθρωπάκι μου έσύ μικρό, ελάχιστό μου πλα-σματάκι, ενός μνηού μωρό, μέσα σου, χωρίς να τὸ ξέρης—χωρίς να τὸ ξέρη κανένας ιδώι—μέσα σου κλαίνε οί αιώνας οί περασμένοι. Πιο σιμά έσύ θάσαι από μάς στην άθρωπότητα την πρώτη. Γεννήθη-κες με τὸ δάκρι τὸ προγονικό που δέν τὸ στέγνωσε άκόμα της μάνας σου τὸ χαμόγελο. Έσύ θα θυμά-σαι την ώρα τή θλιβερή, όπου δ πατέρας τών πα-τερώνε μας γύριζε στην άγρια τή σπηλιά του, άφου άλάκαιρη τή μέρα έτρεξε στα ρουμάνια και στους κάμπους, άφου κυνήγησε, άφου σκότωσε, άφου αίμα περεχύθηκε—μα στο σουρούπωμα στέκεται στην μπασιά της σπηλιάς του, δέν τολμά να πάη μέσα, κοιτάζει τή νύχτα και ρωτά μήπως άθριο θα ξεμυ-ρώση, μήπως άπάνω του δέν κατεβαίει, δέν πέ-φτει, δέν κατρκυλά τὸ σκότος που σκοτώνει. Και τότες, σαν τὸ παιδί, δέρνεται και κλαίει.

Κλαίγες, κλαίγες, Μαρία-Έλένη. Τὸ κλάμα σου είναι κλάμα κοσμικό.

‘Η νύχτα γέννησε τὸ φόβο' από κεί τόν έχουμε και μείς.

Θάρθουνε, μικράκι μου, στην ύπαρξή σου στιγ-μές, θάρθουνε μέρες όπου δάκρια πιο πικρά θα βουρ-κώσουνε τὰ ματάκια σου τὰ χαριτωμένα μου. Έναν ένανε χάνουμε τούς δικούς μας. Πάνε που πάνε οί αγαπημένοι, και μάς παρκετούνε όρφανούς. Άρρώ-στους θα διής και σύ, άγγελούδι μου, τριγύρο σου, θα διής τόν άρρωστό σου 'στο σουρούπωμα του τὸ στερνό. Κοίτεται στο κρεβάτι του άνήμπορος· βλέ-πει προς τὸ παραθύρι· δ ήλιος στον όρίζοντα σβήνε-ται. Κάποιο προμήνυμα λυπητερό γέρνει άκόμη προς τὸ φῶς τὸ πρόσωπο τὸ χλωμό του· χαιρετά την άχτίδα που φέβγει. Άραγες θα είναι κι άθριο μαζί μας δ καλός μας, όταν δ ήλιος πάλι σβηστή; Έτσι λείει με τὸ νοῦ του, έτσι άπελευζείται, και μία στα-λούλα νερό, άχ! πιο φαρμακεμένη δέν έχει για μάς—πέφτει, πέφτει σιγά στα μάγουλά του από τὰ βλέφαρα τὰ μισόκλειστα.

Με τή σταλούλα του εκείνη μάς άποχαίριτσε ή λατρεμένη ζωή. Πλάκωσε τὸ σκοτάδι. 'Ο άρρω-στός μας άπκοιμείται. Στόν ύπνο του μία κρύφια' σταναχώρια τον βασανίζει. Και τὰ σεντόνια του τόν πονούνε. Κυλιέται και την ήσυχία του δέ βρίσκει. Με τὰ γλυκοχαράματα, παίρνει λίγο την άνάσα του. Κάποτε μάλλιστα θα σε κοιτάξη, και θα σου γε-λάση. Χαιρέται τόν ήλιο, τόν πιττέθει. Κι δ ήλιος πότε άμα φέξη, πότε σε μεσουρανήση, θυμάται τὸ δάκρι εκείνο τῷ μισεμού και τάπιστεγνώνει για πάντα μ' ένα του φιλι φλογισμένο.

Είδα με τὰ μάτια μου, είδα να δακρίζουνε στο σουρούπωμα οί αγαπημένες οί ψυχές, και τὸ δάκρι τους από τότες άπόμεινε στα βλέφαρά μου. Έγγο-νάκι μου αγαθό, άχ! έσύ και τούς πεθαμένους μου θα κλαίς.

Κλαίγες, κλαίγες, Μαρία-Έλένη. Τὸ κλάμα σου είναι κλάμα κοσμικό.

‘Η νύχτα γέννησε και τόν ύπνο. Άπό τή νύχτα τονε συνηθήσαμε και μείς.

Μαρία-Έλένη, ποιός τὸ ξέρει; Μπορεί να είναι τὸ κλάμα σου κ' ένα όνειρο.

‘Ισως υπάρχουνε άλλου έλλοι άστέρες φωτεινοί, όπου σουρούπωμα δέν έχει, όπου δέν έχει νύχτα, όπου κι δ άθρωπος ποτέ του τὰ μάτια του δέν τὰ κλει. Έκει ένας ήλιος παντοτινός μοιάζει σαν ά-κούραστο χαδι άπαλό. Είναι, λίνε, και κάποιος

άστέρας πουθενά στην άπεραντοςύνη τούρανού, που συνεχικά φωτίζεται από τρεις, από τέσσερεις ήλιους, με τὸ χρώμα του δ καθένε, κόκκινος, άργυρός, σμα-ραγδένιος ή θαλασσής. Άνατάβουνται οί άθρώποι με τούς διάφορους τούς ήλιους, με τὸ χρώμα τους που κάθε φορά ξαναιώνει τὸ λογισμό τους. Στις κούνιες τους τὰ παιδιά, εκεί άπάνω, στον Άστέρα τόν ξυπνό, παίζουνε με τις αιώνας άχτίδες τών ήλιώνε που άφλογα τὰ φιλούνε και θερμά. Ποτέ τους, εκεί άπάνω, δέν κλαίνε τὰ παιδάκια, δέν κοι-μούνται ποτέ τους, κ' οί Άστερίτες δέν ξέρουνε παρά ποικιλόχρωμη μέρα.

Έμείς, στον πλανήτη τὸ δικό μας, κοιμούμαστε, γιατί έρχεται ή νύχτα. Όπως στής γης μας τὰ μέρη τὰ βοριανά χειμωνιάζουνε οί άθρώποι σε κά-ποια μάθη τρύπα χωσμένοι, επειδή από τὸ κρύο δέν μπορούνε να βρουνε όξω δουλειά, τὸ ίδιο και μείς πέφτουμε στο σουρούπωμα, επειδή και μάς και τὰ όνειράτα. Έχει όνειράτα κ' ή καρδιά μας. Άπό την άλύπητη άλλαγή της μέρας και της νύχτας, από τὰ περατικα, τὰ κουσά, τὰ χρωμα και τάρμαφα που βλέπουμε, από τή θλίψη μας να μην είναι και τίποτις τέλειο που να τὸ χαρούμε, βλάστησε στα στήθια μας τὸ ιδανικό.

‘Ισως έχεις και σύ, ζωουδάκι μου πονεμένο, τὸ ιδανικό σου που μέσα σου τρέμει κι άνοιωθά σου τὸ κλάμα σου μάς τὸ μολογά. Τόνμα σου, Μαρία-Έ-λένη, μου άνιστορά μεγαλεία όπου πάντα ξαναίγω τόν άθρωπο και, πολεμά γυρέθει πάντα τὸ καλό του, πλახει και ξεπλάθει θεούς. Σε κόσμους άπόμακρους, ή στους κόσμους τούς άνείπωτους της ψυχής του, όνειρέβεται την έφτυχία. ‘Ισως στο σουρούπωμα και σύ, αιώνα να όνειρέβεται κανένα φῶς.

Κλαίγες, κλαίγες, Μαρία-Έλένη. Τὸ κλάμα σου είναι κλάμα κοσμικό.

Έτσι στον άθρωπο τὸ μικρόνε άνταμώνονται πατροπαράδοτα, και συγκουνε δια της άθρωπότη-τας τὰ κλάματα.

Και πρέπει νακαι από τὰ σπλάχνα του άθρώ-που βγαλμένο τὸ κλαματάκι σου, Μαρία Έλένη, άφου την ίδια ώρα καθεμερνά, στο σουρούπωμα κλαίς, άφου τίποτα, την ώρα εκείνη, δέ σε ήσυχά-ζει, μήτε αν ή μάνα σου σε νταντέψη, μήτε αν ή πατέρας σε πάρη στην άγκαλιά του, μήτε αν ή γιαγιά σε νανουρίση. Κάποτες μονάχα σπαίναει, μια στιγμούλα, σαν έρχεται στην κούνια σου κοντά δ παππούς.

Έρχεται δ παππούς και σούφτει και σου μιλά

ΠΕΖΟΙ ΔΡΟΜΟΙ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ*)

Έδω θά είταν ὁ τόπος νά σφηνώσω ἕνα πλατύ κομμάτι ἀπὸ τὸ γράμμα πού κρατῶ καὶ πού δείχνει πῶς φαντάζεται ὁ φωτισμένος ἰδρυτὴς τοῦ διαγωνισμοῦ τὰ βιβλία τοῦτα γιὰ τὰ παιδιά μας, εἰς τὰ τρία ἀναγνωστικά—καθὼς τὰ θέλει—γραμμῆνα γιὰ παιδιά ὀχτῶ εἰς δέκα χρονῶν, καὶ πῶς τὰ ρίχνει στὸ χαρτί τὰ σκέψα του, στοὺς ἄλλους ἀφίνοντας τὴν ἐγνοία νὰ τὰ συνθέσουνε εἰς λαχταριστὰ εἰκόνες χρωματισμένους ὀλοζώντανα, μεστής κι ἀπλωτές, τὰ ζωντανά του παραδείγματα. Πιστό, τὸ πρόγραμμα τοῦ κ. Φωτιάδη, εἰς ὅσα μᾶς κανονάρχῃ, εἰς γενικώτατα, ἢ ἀναγνωρισμένη παιδαγωγικὴ κι ἀπάνου στ' ἄλλα, ἔτσι μὲ τὴ νύστη καὶ μὲ τὴ δροσιὰ τῆς γλώσσας πού μεταχειρίζεται, φουξά σὰ μιὰ κινούρια ψυχὴ στὰ βιβλία τοῦ σκολειοῦ, δείχνεται εἰς νὰ ἦρε μιὰ νέα πρωτομεταχειριστὴ διδασκαλία, μεθ' τὴ φαντασία μας, κάνει νὰ ξανοίγουμε σὰν περιβολὴ τὴ σάλα τῆς παραδόσης, τὸ μάθημα σὰν εἰδύλλιο, καὶ τὰ ἀναγνωστικά βιβλία εἰς συμφωνίαν μουσικῆς.

«Πρῶτο. — Γιὰ τὴ μόρφωση τοῦ νοῦ. Πρῶτα ἀπ' ὅλα προσοχὴ εἰς τὴ φύση πού τριγυρνᾷ τὸ παιδί. Φυτὰ καὶ ζῶα — Δέντρα, βουνά, θάλασσα — πέτρες, ὄρυχτά, μέταλλα — κηπουρικὴ, γεωργία, χτηνοτροφία — ἢ κηστία, τὸ ἄλογο, τὸ βῶδι, τὸ πρόβατο. Τὰ καλὰ τῆς θάλασσας δὲν μποροῦμε βέβαια νὰ τὰ κρῦψουμε εἰς ἕνα τόπο πού ὅλοι μας ἀπὸ μικρὰ ἀφτήνια βλεποῦμε ἀπὸ παντοῦ. Ὅμως νομίζουμε πῶς οἱ περιγραφές τῆς θαλασσινῆς ζωῆς πάντα πρέπει νὰ τελειώνουνε μὲ τὴν ἰδέαν, μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ γυρισμοῦ εἰς τὸ χῶμα τῆς πατρίδας.

«Νὰ δειξοῦμε πόσο ἀξίζει τὸ χῶμα πού μᾶς θρέπει. Πόσο κίτριον ἔχει τὸ χῶμα καὶ πόσο φουνά, στοὺς κάμπους, εἰς δάση. Ὅσο μεγάλοι κι ἐν εἶναι οἱ κόποι τῆς ζωῆς ἀφτήνης, ὅσο μικρὰ τὰ κέρδη, πάλι προτιμώτερον ἀπ' τὴ ζωὴ εἰς τὴν Πολιτείαν μῆσιν. Αὐτὸ τὸ αἰσθημα μάλιστα πρέπει νὰ τονώσομε. Περιγραφὴς ἀπὸ ὠραία μέρη στεριανᾶ (βουνά, δάση, κάμπους) τῆς μεγάλης μας πατρίδας, κι ἀπὸ πολλὰ μέρη.

«Δέφετερον. Μαζὶ μ' αὐτὰ πού εἶπαμε καὶ πού εἶναι τὰ πρῶτα καὶ δυνατὰ μορφωτικά γιὰ τὸ ἦ

*) Κοίτα τὰ δύο περσμένα φύλλα τοῦ «Νουμά».

θος, νὰ δίνουμε ποιήματα—παραμύθια— θρύλους—γνωμικὰ—παροιμίας—κατὰλληλες ὑγιεινῆς συμβουλῆς—πᾶστρα—μολύσματα—πυρετοί, τὰ αἴτια τοῦ παροξυσμοῦ, τῆς φθίσης, κτλ. Κομμάτια πού νὰ δείχνηται τί καταφέρνει ἡ θέληση, ἡ ἐπιμονή, ἡ ὑπομονή, ἡ ἀφοβία.

«Τρίτο. Μόρφωση τοῦ πολίτη. — Στὸ ἀναγνωστικὸ τοῦ τρίτου χρόνου κομμάτια ἀπὸ τὴν ἱστορίαν μας, μάλιστα τὴν πιὸ κοντινὴν εἰς μᾶς κομμάτια πού νὰ κεντοῦνε τὸ θαυμασμὸ, τὸ σεβασμὸ τοῦ μικροῦ στοὺς ἥρώους πού θυσίασαν τὴ ζωὴ τους, τὸ ἔχει τους, τῆς δυνάμεως τους, γιὰ τὴ σωτηρίαν, γιὰ τὸ μεγαλεῖο, γιὰ τὴ δοξὰ τῆς κοινῆς, τῆς μεγάλης μας πατρίδας.

«Περιγραφὴς ἱστορικῶν μερῶν. «Συστηματικὰ νὰ πορφυροῦμε αἰσθήματα ἀτονιστικά, ὑπερβολικὴ ψυχοπονία, ὑπερβολικὴ ὑποταγὴ εἰς θελήματα τοῦ Θεοῦ κι ἄλλα τέτοια χαλκρωτικά τοῦ ἐγώ.

«Ἰερὴ ἱστορία δὲ θέλομε. Ὡς τόσο θέλομε μεγάλη ἀφοσίωση εἰς τὴν πίστην μας, πού μ' ἐξωτερικὰ σημεῖα στερεώνεται. Καὶ ὀνειδος στοὺς ὅσοι ἀλαζονεστοῦνε.

«Κ ἡ ἀρχαία μας ἱστορία θέλει πολλὴν προσοχὴ εἰς τὴν μεταχειρίση...»

2

Ἀπὸ τὸ πρόγραμμα τοῦτο δὲ θά εἶχα σχεδὸν τίποτε νὰ εἰπω δὲ θά εἶχα σχεδὸν τίποτε νὰ τοῦ ἀλλάξω. Λυποῦμαι πού δὲν ἔχω καιρὸ, καὶ πού δὲν ἔχω θάρρος, γιὰ τέτοια καὶ ἱερὰ καὶ γερὰ δουλειὰ σημαντικώτατη πού θέλει περισσὰ χαρίσματα νὰ ταυριάζης καὶ σύμμετρο νὰ τὴν καταπιαστής, γιὰ νὰ μιλήσης τοῦ παιδιοῦ εἰς δάσκαλος μαζὶ καὶ εἰς ποιητὴς καὶ πολὺ δύσκολο γιὰ μέ. Λυποῦμαι πού τὴ χρέε μου νὰ συμπληρώσω κάποιον μου ἄλλο πρόγραμμα ἀκριβῶς, μὲ ἐμποδίζει καθὲς ἄλλο κοίταμα. Δὲν μπορῶ νὰ φοσηθῶ εἰς τέτοιο ἔργο, καὶ μοναχὰ πού τόνειροῦμαι. Καὶ στοχαζομαι τὸ βιβλίον πού δὲ θά γράψω, τὸ στοχαζομαι πυκνοφυτρωμένο ἀπὸ τοὺς σπόρους ὄλους πού τοῦ ἐριξε τὸ πρόγραμμα τὸ Φωτιάδικον. Καὶ μαζὶ σημαδεμένο καὶ γιομάτο ἀπὸ κάτι, πού μπορεῖ νὰ φοβίστη, εἰς εἰς πρωτόφαντο, καὶ εἰς ἀπρομελέτητον ἢ πρόωρον μιμνέον, εἰς καὶ πιὸ πλατὺ καὶ πιὸ βαρὺ γιὰ νὰ τὸ χωρήση καὶ γιὰ νὰ το βαστάξῃ ὁ νοῦς τοῦ παιδιοῦ. Τόνειροῦμαι: τὸ βιβλίον μου εἰς ἕνα συγκεραττὸν πιδεξίον ταύρισμα τῆς

καὶ σοῦ γελᾷ μὲ τὴ βροντερὴ φωνὴ του, χαδεφτικὰ. Σωπαίνεις, λὲς καὶ τσιτώνεις: τῆς τῆς σου, νὰ κούσης, νὰ καταλαβῆς. Καὶ καταλαβαίνεις, καὶ ἀκούς, ἐπειδὴ τώρα τὸ νοιώθεις; ἀπὸ τὴ φωνὴ του τὴ δυνατὴ, ἀπὸ τὴ φωνὴ πού θάρρος σου δίνει, τὸ νοιώθεις πῶς, ὅταν τὸ σουρούπωμα πλακῶναι, ἔχεις πλάγι σου βοηθὸ τὴν ἀθρόπινον συντροφιά.

Μὰ ἐσύ, μισό μου, θὰ νοιώθεις, εἰς θῆκους καὶ καὶ ἄλλο. Νὰ σοῦ πῶ τὸ μυστικὸν μας! Ἐφκολα, πολὺ ἐφκολα πάντα, συναγρικιοῦνται τὸ ἐγγόνι κι ὁ παππούς, τὸ μωρὸ πού ἀνατέλνει κι ὁ γέρος πού βασιλεύει, ἀθρόπικι πού ἀρχίζει κι ὁ ἄθροπος πού τελειώνει. Γιὰ τοῦτο ἔχουμε ἀνάμεσά μας κρύφεις, ἀλαλες κουθέντες ἀγαθῆς. Ξέρει ὁ παππούς, ὁ παππούς ξέρει τὰ περασμένα, τὰ παρούμενα καὶ τὰ μελλοῦμενα τὰ ξέρει. Ἐσύ τάκουσες τί σοῦ λέει ὁ παππούς. Ναι!, παιδί μου, ναι, χρυσό μου, ναι, κουκλίτσι μου, ναι, μωρό μου, τέτοια ὅπως σοῦ τὴν ξήγησα, εἶναι ἡ ζωὴ. Ἐχει τῆς πίκρες τῆς, τὰ βᾶσκά τῆς, ἔχει τὰ κλάματα, ἔχει τῆς τῆς ἰδανικά. Ὡστόσο κοίταξέ με, ἀγγελοῦδι, πῶς σοῦ μιλῶ καὶ δὲν κλαίω.

Καὶ τότες, ἀγγελοῦδι μου, χαμογελάς.

*

Ἐσύ πού εἶδα τὸ χαμόγελό σου τὸ πρῶτον, εἰς πού θὰ διῆς τὸ στερνό μου, θὰ κλάψης καὶ τότες. Μαρία-Ἐλένη, ὅπως σήμερον κλαίς. Μὰ θὰ θυμηθῆς καὶ τὰ λόγια τοῦ παπποῦ. Ὁ παππούς εἶδε πολλά, ἔπαθε πολλά, ἐκλάψε κι ὁ παππούς. Ἴσως ὅμως, ἀπὸ τὰ κλάματα κι ἀπὸ τὰ παθια εἰμαθε νὰ παίξῃ μαζὶ σου, εἰμαθε μὲ τὸ χαμόγελό σου νὰ χαμογελά.

Χαμογέλα μου, Μαρία Ἐλένη. Χαμογέλα. Εἰς...

(Ἀπὸ τὴ «Crestomazia Neellenica») **ΨΥΧΑΡΗΣ**

Ἀρδόνια τῆς Ἀνατολῆς, καὶ εἰς, πουλιά τῆς Δύσης, λαλεῖτε νὰ ἐμπήσετε τὸν νιν ὅπου κοιμᾶται καὶ ἀνίσως τὸν ἐμπήσετε, χρυσὰ θεὰ εἰς: κάμω καὶ θὰ εἰς πᾶν ἐν χρυσοῦ γιὰ νὰ εἰς ἀναλώση, νὰ κάμ' τὰ νύχια σας χρυσὰ καὶ τὰ φτερά ἀσημένια καὶ τὴν κορφή τοῦ κεφαλοῦ ἀγνὸν μαργαριτάρι.

G. N. ΑΒΑΖΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ'

— Ἐνοια σου, Μαριώ μου, μὴ συχίζεσαι γι' αὐτὸ τὸν ἀχάριστο! Ἄλλη φορὰ μὴν τοῦ τρίψης τὴν κοιλιά του νὰ ἰδῇ αὐτός!—τῆς εἶπε γελῶντας ἡ κυρία Σεβαστὴ καὶ τῆς χεῖδεψε τὸ κεφάλι τῆς. — Ἀρῆ, ξέρε τί μ' εἶπε πὸ δῶ ἡ ψυχωμένη σ'; Θὰ εἰς παρ' ἐπὶ τὴν Ἀθήνα, λείπει, χαρὰ εἰς τὴν τύχη σ' καλομοῖρα!

Ἡ Μαριώ στήλωσε εἰς τὴν Σεβαστὴν τὰ μεγάλα καὶ διάφανα μάτια τῆς, τὰ γεμάτα ζωὴ καὶ καλοσύνη, εἰς νὰ βύθιζε τὴν ματιὰ εἰς τῆς ψυχῆς τῆς τὰ κατὰβαθα. Περιμένει κανεὶς νὰ ἰδῇ μέσα τῆς τὴν λάμψη τῆς χαρᾶς, τὸ χαμογέλασμα τῆς ἐλπίδας, μὰ δάκρυα θλιβερά εἰς λίγο τὰ θολώσανε. Κατέβασε ντροπαλὰ τὸ κεφάλι καὶ μιλιά δὲν ἔβαλε. Τί

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸν ἀριθ. 308.

γινότανε μῆς' εἰς τὸ παράξενον κείνον κεφάλι; — Δὲ μιλᾷς τῆς μάνας σου, Μαριώ; Θὰ κλάψης, παιδί μου; δὲν εἰς εὐχαριστημένη νάρθηξ μαζὶ μου;

Μὲ μῆνα θῆναι κακιομέν' ἡ Μαριώ καὶ δὲ θέλει νάρθη τῆς εἰς ὁ Γιάννης, ζουγραφίζοντας εἰς μιὰ πλάκα τὰ τετράγωνα τῆς τριλιζας.

Ἡ Μαριώ τοῦριξε μιὰ παράξενον ματιὰ καὶ τὰ ποκρίθησε στεναχωρημένα: — Τί θὰ μὲ κάν' ἡ κυροῦλα μ' ἐπὶ τὴν Ἀθήνα; γιὰ φόρτωμα; εἶδες ποτὲ σ' ἔμαρ' εἰς γλάστρα; καὶ ἐν τὸ φτεψίς θὰ μαραθῆ νὰ πάθ'!... Ἐγὼ δὲν ξέρ' πολλὰς δουλιές, ξέρω χωριάτικα πράματα, πού δὲν τᾶχτε εἰς τὴν μεγάλη χώρα, καὶ εἰμαι μεγάλ' πιὰ καὶ δὲν μπορῶ νὰν τὰ μάθω...

— Ἐγὼ εἰς θέλω, κορίτσι μου, εἰπ' ἡ Σεβαστὴ, ὅπως εἶσαι καὶ μ' ὅτι ξέρεας. Λίγο λίγο θὰ συνεθίσσης καὶ τὰ πράματα τῆς μεγάλης χώρας.

— Ἀρ' εἰς καὶ εἰς τῆς τὸ χέρ', πανάθεμά σε! Κάποιον χαρίζεσαι γάϊδαρον καὶ τὸν κοίταζε καὶ εἰς δόντια!

— Σὰν τὸ θέλ' ὁ Θεὸς ἔρθῶ, κερούλα μ'! Ἀς ἔχουμε γιὰ καὶ βλέπομε!

— Ἐγὼ τὸ ἔχω σίγουρον, Μαριώ! Ἀπὸ σήμερον

εἶσαι δικιά μου, τέλειωσε!

— Σὰν εἶσαι, τὸ λοιπόν, κακιά καὶ δὲ μᾶς ἀγαπᾷς καθόλου, κόπισε δῶ νὰ παίξομε μιὰ τριλιζα, νὰ ἰδῆς τί εἰς βερύκοκκο! Κόπισε, σοῦ βασταίει;—εἰπ' ὁ Γιάννης, μαζεύοντας δύο λογιῶν πετραδάκια, γιὰ νὰ ξεχωρίζουνε...

— Ποιὸς σ' τῶπε, κύρ Γιάνγκο μ', πῶς δὲ εἶς ἀγαπῶ;

— Ἄμ νὰ πού δὲν ἔργεσαι μὲ κέρει μαζὶ μας... Μαριώ, τᾶστρα πετραδάκια τὰ θέλω γώ: σὺ νὰ πάρῃς τὰ μαῦρα...

— Ὁ,τ' εἰς τοῦλόου σου δός μ'... — Ὁψ!—ἐκάν' ὁ Κώστας—τριλιζα πάλι θὰ παίξετε;

— Παίξτε καὶ σὺ μὲ τὸ Θόδωρο...Σὲ πειράζει, ἀδερφέ;

— Σὰν εἶν' ἔτσι γώ φεύγω! Κατεβαίνω εἰς τὰ Κόματα...

— Ὁρα σου καλὴ! Περιέργο κι αὐτὸ, μὰ τὴν ἀλήθειαν!...Ἐλα Μαριώ, κάτσε δῶ κοντά μου. Ἐβαλα...

— Ἐβαλα καὶ γώ.

— Ὅλο τοὺς σταυροὺς μου κυνηγᾷς. Στάσου νὰ ἰδῆς...